

Bileog Eolais d'othar le hEitinn (TB)

Cad is Eitinn ann?

An Baictéir *Mycobacterium tuberculosis* is cúis leis an ngalar Eitinn. Is ar na scamhóga is minice a ghoilleann an Eitinn, ach is féidir léi cur as freisin do pháirteanna eile den chorp.

Cad iad comharthaí na hEitinne?

Forbraíonn an galar eitinne go mall sa gcolann. D'fhéadfadh sé nach bhfeicfí comharthaí na hEitinne go ceann cúpla mí. Is féidir le haon chomhartha a leanas a bheith ina chomhartha den Eitinn.

- Fiabhras agus allas oíche
- Casacht ar feadh níos mó ná trí sheachtain
- Cailliúint meáchain:
- Fuil sa tSeile (réama) ag am ar bith

Má thagann aon cheann de na comharthaí seo ort, ba chóir duit cuairt a thabhairt ar do dhochtúir teaghlaigh chun comhairle a fháil.

Conas a scaiptear an Eitinn?

Scaiptear an Eitinn san aer, de ghnáth. Is féidir le hEitinn thógálach a bheith ar chuid de na daoine a bhfuil Eitinn sna scamhóga acu. Is ionann é seo agus gur féidir leo an eitinn a thabhairt do dhaoine eile. Scaiptear na frídíní san aer le linn don duine a bhfuil Eitinn ionfhabhtaíoch air/uirthi a bheith ag casacht, ag sraothartach, ag caint nó ag canadh. De ghnáth, bíonn dlúth-theagmháil le duine ionfhabhtuithe ag an Eitinn de dhíth ar feadh tamaill fhada sula dtolgann tú frídín na hEitinne tú féin.

An féidir le duine ar bith an Eitinn a tholg?

Is féidir. Is féidir le duine ar bith an Eitinn a tholg ach tá sé níos contúirtí má tá tú i do chónaí in aon teach le duine atá tinn nó má bhíonn dlúth-theagmháil agat leo. Ní éiríonn ach beagán daoine tinn de bharr frídíní eitinne a anáil. D'fhéadfadh sé seo tarlú tar éis cúpla mí nochtaithe nó alán blianta ina dhiaidh.

Conas a dhéantar diagnóisiú ar Eitinn?

Tá roinnt tástálacha ann i gcomhair na hEitinne. Cuirfidh do dhochtúir scrúdú ort agus cinnfidh an dochtúir cad iad na tástálacha atá de dhíth. D'fhéadfadh tástálacha x-gathú chliabhraigh nó seile (réama) a bheith san áireamh.

Cad atá i gcóireáil leighis na hEitinne?

Beidh cógas le glacadh ar feadh sé mhí ar a laghad chomh maith le freastal rialta ar chlinic eisothair san ospidéal ar feadh an tréimhse seo.

Cén fáth gur gá dom an cógas a ghlacadh ar feadh achar ama atá comh fada?

Maraítear frídíní eitinne go han-mhall. Ní mór duit leanacht ag tógáil do chógas mar a ordaítear, fiú nuair nach bhfuil aon chomharthaí sóirt eitinne ort nó nach mothaíonn tú tinn a thuilleadh.

An bhfuil cógais Eitinne sábháilte?

Bíonn fo-iarmhairtí i gceist le gach cógas. Fo-iarmhairtí bheaga a mbíonn i gceist le roinnt acu, ach bíonn cuid acu níos tromchúisí. Tabharfaidh dochtúir an chlinic eolas duit faoi na taibléidí éagsúla agus a bhfo-iarmhairtí. Ba chóir duit aon imní atá ort faoi fho-iarmhairtí a phlé leis an dochtúir sa gclinic.

Cad a tharlóidh má stopaim ag tógáil mo chógais eitinne?

Má stopann tú ag tógáil do chógas sula ndeireann do dhochtúir leat stopadh, d'fhéadfadh d'eitinn éirí níos measa. D'fhéadfá éirí ionfhabhtaíoch agus na frídíní Eitinne a thabhairt dod' chlann agus do dhaoine eile a mbíonn dlúth-theagmháil agat leo. D'fhéadfadh d'Eitinn éirí frithsheasmhach – rud a chiallóidh nach n-oibreodh an cógas a thuilleadh agus go bhféadfá éirí an-tinn le hEitinn.

An bhfuil aon rud ar cheart dom a sheachaint nuair atá an cógas seo á thógáil agam?

Molaimid go láidir duit gan alcól a ól le linn na cóireála mar go méadaíonn alcól riosca damáiste don ae.

Inis don dochtúir sa gclinic led' thoil má tá aon chógas eile á thógáil agat.

An féidir liom leanacht ar aghaidh le mo ghníomhaíochtaí laethúla?

Cuirfidh do dhochtúir comhairle ort faoi seo. Is iondúil nach mbíonn daoine a bhfuil Eitinn thógálach orthu ionfhabhtaíoch a thuilleadh i ndiaidh cúpla seachtain cóireála agus gur féidir leo leanacht ar aghaidh lena ngníomhaíochta laethúla ansin.

Cad is teagmháil-lorg ann?

In amanna, caithfear daoine a raibh teagmháil acu leat a sheiceáil i gcomhair na hEitinne (mar shampla, daoine atá ina gcónaí leat nó a chaitheann go leor ama leat). Beidh fostaí de chuid na Roinne Sláinte Poiblí i dteagmháil leat chun na daoine a raibh teagmháil acu leat a aithint. Déanfaidh sé/sí socrúithe leantacha maidir leis na daoine seo.

Is galar tromchúiseach í Eitinn. Tá dualgas dlíthiúil ar do dhochtúir do dhiagnóis a chur in iúl don Rannóg Sláinte Poiblí.

Má tá tuilleadh cheisteanna agat, labhair leis an dochtúir ag an gclinic led' thoil.

Is féidir leat teagmháil a dhéanamh le do Rannóg Sláinte Phoiblí áitiúil ag:

Chun tuilleadh eolais a fháil faoi eitinn, féach ar www.hpsc.ie agus cuir TB isteach sa bhosca cuardaigh atá sa choirnéal ar thaobh na láimhe deise ar bharr an scáileáin.